

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 novembre 2019

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 28 mai 2002
relative à l'euthanasie, en ce qui concerne
la suppression de la durée de validité
de la déclaration anticipée**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 0523/ (2019/2020):

- 001: Proposition de loi de Mmes Creemers et de Laveleye.
- 002: Modification auteur.
- 003: Amendements.
- 004: Rapport de la première lecture.
- 005: Articles adoptés en première lecture.
- 006: Amendements.

**EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 november 2019

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 28 mei 2002
betreffende de euthanasie, in verband
met de opheffing van de geldigheidsduur
van de wilsverklaring**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 0523/ (2019/2020):

- 001: Wetsvoorstel van dames Creemers en de Laveleye.
- 002: Wijziging indiener.
- 003: Amendementen.
- 004: Verslag van de eerste lezing.
- 005: Artikelen aangenomen in eerste lezing.
- 006: Amendementen.

**TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE
STUK**

00995

N° 13 DE MME FONCK

Art. 2

Remplacer le mot “abrogé” par les mots “remplacé par un alinéa rédigé comme suit:

“La déclaration a, en principe, une durée illimitée sauf lorsque la personne a fixé une durée limitée de validité de sa déclaration. Dans le cas d’une déclaration enregistrée, la personne est informée, trois mois avant l’expiration ou, au moins tous les dix ans, de l’existence de la déclaration et de la possibilité de l’adapter, de la prolonger ou de la retirer. Le Roi détermine les modalités de cette information.”

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 13 VAN MEVROUW FONCK

Art. 2

Het woord “opgeheven” vervangen door de woorden “vervangen door een lid, luidende:

“De geldigheidsduur van de wilsverklaring is in principe onbeperkt, behalve wanneer de betrokkene heeft bepaald dat zijn wilsverklaring van beperkte duur is. Ingeval een verklaring wordt geregistreerd, wordt de betrokkene drie maanden vóór de afloop van de geldigheidsduur of minstens om de tien jaar gewezen op het bestaan van de wilsverklaring en op de mogelijkheid ze aan te passen, te verlengen of in te trekken. De Koning bepaalt de nadere regels voor die melding.”

N° 14 DE MME FONCK

Art. 5 (*nouveau*)

À l’alinéa 1er, remplacer les mots “est abrogée à compter de la date d’entrée en vigueur de la présente loi” **par les mots** “est remplacée par une durée de validité en principe illimitée sauf lorsque la personne a fixé une durée limitée de validité de sa déclaration.”

JUSTIFICATION
(AMENDEMENTS N^{OS} 13 ET 14)

Ces amendements ont pour objectif de prévoir le principe de la durée illimitée de validité des déclarations tel que souhaité par les auteurs de la proposition de loi tout en permettant à une personne qui le souhaite de fixer une durée limitée de validité de sa déclaration. En effet, certaines personnes peuvent souhaiter une durée limitée. Il convient de respecter ce choix.

L’amendement n° 13 prévoit également que lorsque la déclaration est enregistrée, la personne est informée trois mois avant l’expiration ou au moins tous les 10 ans de l’existence de la déclaration de validité et de la possibilité de l’adapter, de la prolonger ou de la retirer.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 14 VAN MEVROUW FONCK

Art. 5 (*nieuw*)

In het eerste lid de woorden “wordt opgeheven met ingang van de datum van inwerkingtreding van deze wet” **vervangen door de woorden** “wordt vervangen door een geldigheidsduur die in principe onbeperkt is, behalve wanneer de betrokkene heeft bepaald dat zijn wilsverklaring van beperkte duur is”

VERANTWOORDING
(AMENDEMENTEN NR. 13 EN NR. 14)

Met deze amendementen wordt beoogd dat de geldigheidsduur van de wilsverklaringen in principe onbeperkt zou zijn, overeenkomstig de bedoeling van de indieners van het wetsvoorstel; tegelijk echter zou wie dat wil kunnen bepalen dat zijn wilsverklaring een beperkte geldigheidsduur heeft. Het is namelijk mogelijk dat sommigen een beperkte geldigheidsduur wensen; met die wens moet rekening worden gehouden.

Amendement nr. 13 strekt er voorts toe dat ingeval een verklaring wordt geregistreerd, de betrokkene drie maanden vóór de afloop van de geldigheidsduur of minstens om de tien jaar wordt gewezen op het bestaan van de wilsverklaring en op de mogelijkheid ze aan te passen, te verlengen of in te trekken.

N° 15 DE MME FONCK

Art. 3

Au 3°, remplacer les mots “le dossier médical du patient à un autre médecin qui examinera la demande d’euthanasie” **par les mots** “*le dossier médical à un autre médecin désigné par le patient ou par la personne de confiance qui examinera sa demande d’euthanasie.*”

JUSTIFICATION

Il est essentiel que lorsqu’un médecin refuse de pratiquer une euthanasie, il transfère le dossier médical du patient à un autre médecin qui examinera sa demande d’euthanasie et qui sera désigné par le patient ou par la personne de confiance. En effet, cela relève de la liberté, pour le patient, de choisir son médecin!

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 15 VAN MEVROUW FONCK

Art. 3

In het bepaalde onder 3° de woorden “het medisch dossier van de patiënt binnen vier dagen na het kenbaar maken van de weigering, doorgeven aan een arts die het euthanasieverzoek zal bekijken” **vervangen door de woorden** “*het medisch dossier binnen vier dagen na het kenbaar maken van de weigering, doorgeven aan een andere, door de patiënt of door de vertrouwenspersoon aangewezen arts die het euthanasieverzoek zal bekijken.*”

VERANTWOORDING

Een arts die weigert een euthanasieverzoek in te willigen moet het medisch dossier van de patiënt doorgeven aan een andere arts, die de euthanasieaanvraag opnieuw bekijkt. Het is van wezenlijk belang dat die andere arts door de patiënt of door de vertrouwenspersoon is aangewezen. De patiënt heeft immers de vrijheid om zelf zijn arts te kiezen.

N° 16 DE MME FONCK

(sous-amendement à l'amendement n° 9)

Art. 3 (*nouveau*)

Au 2°, à l'alinéa proposé, entre les mots "vers un autre médecin" **et les mots** "Dans le cas où son refus est justifié", **insérer les mots** "désigné par le patient ou par la personne de confiance".

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 15.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 16 VAN MEVROUW FONCK

(subamendement op amendement nr. 9)

Art. 3 (*nieuw*)

In de bepaling onder 2°, in het voorgestelde lid, tussen de woorden "doorverwijst naar een andere" **en het woord** "arts," **de woorden** "door de patiënt of door de vertrouwenspersoon aangewezen" **invoegen.**

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 15

N° 17 DE MME **FONCK**
(sous-amendement à l'amendement n° 8)

Art. 2

Remplacer l'alinéa proposé par ce qui suit:

“La déclaration est valable pour une durée indéterminée sauf lorsque la personne a fixé une durée limitée de validité de sa déclaration. Dans le cas d'une déclaration enregistrée, la personne est informée, trois mois avant son expiration et en tout cas au moins tous les dix ans, de l'existence de la déclaration et de la possibilité de l'adapter, de la prolonger, ou de la retirer. Le Roi détermine les modalités de cette information.”

JUSTIFICATION

Voir la justification des amendements n° 13 et 14.

Catherine FONCK (cdH)

Nr. 17 VAN MEVROUW **FONCK**
(subamendement op amendement nr. 8)

Art. 2

Het voorgestelde lid vervangen als volgt:

“De geldigheidsduur van de wilsverklaring is in principe onbeperkt, behalve wanneer de betrokkene heeft bepaald dat zijn wilsverklaring een beperkte geldigheidsduur heeft. Ingeval een verklaring wordt geregistreerd, wordt de betrokkene drie maanden vóór de afloop van de geldigheidsduur en hoe dan ook minstens om de tien jaar gewezen op het bestaan van de wilsverklaring en op de mogelijkheid ze aan te passen, te verlengen of in te trekken. De Koning bepaalt de nadere regels voor die melding.”

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van de amendementen nr. 13 en nr. 14.

N° 18 DE M. **RIGOT ET CONSORTS**
(sous amendement à l'amendement n° 9)

Art. 3 (*nouveau*)

Au 2°, remplacer l'alinéa proposé par ce qui suit:

“Si le médecin consulté refuse de pratiquer une euthanasie, il est tenu d'en informer en temps utile et au plus tard dans les sept jours de la formulation de la demande le patient ou la personne de confiance éventuelle et en précisant les raisons et en renvoyant le patient ou la personne de confiance vers un autre médecin. Dans le cas où son refus est justifié par une raison médicale, celle-ci est consignée dans le dossier médical du patient.”

Hervé RIGOT (PS)
Barbara CREEMERS (Ecolo-Groen)
Daniel BACQUELAINE (MR)
Karin JIROFLÉE (sp.a)
Laurence HENNUY (Ecolo Groen)
Robby DE CALUWÉ (Open Vld)

Nr. 18 VAN MEVROUW **RIGOT c.s.**
(subamendement op amendement nr. 9)

Art. 3 (*nieuw*)

In het 2° het ontworpen lid vervangen als volgt:

“Weigert de geraadpleegde arts euthanasie toe te passen, dan moet hij dit de patiënt of de eventuele vertrouwenspersoon tijdig en ten laatste binnen zeven dagen na het euthanasieverzoek laten weten, waarbij hij de redenen van zijn weigering toelicht en de patiënt of de vertrouwenspersoon doorverwijst naar een andere arts. Berust zijn weigering op een medische grond, dan wordt die in het medisch dossier van de patiënt opgetekend.”

N° 19 DE MMES **FONCK ET VAN HOOF**
(sous-amendement à l'amendement n°9)

Art. 3 (*nouveau*)

Au 2°, à l'alinéa proposé, après les mots "Si le médecin consulté refuse" insérer les mots "à priori et sur la base de sa liberté de conscience."

JUSTIFICATION

Le délai de sept jours ne s'applique que pour les cas où le médecin refuse, par principe, de pratiquer toute euthanasie, sur la base de sa liberté de conscience.

Catherine FONCK (cdH)
Els VAN HOOF (CD&V)

Nr. 19 VAN DE DAMES **FONCK EN VAN HOOF**
(subamendement op amendement nr. 9)

Art. 3 (*nieuw*)

In het voorgestelde lid, in het bepaalde onder 2°, de woorden "Weigert de geraadpleegde arts euthanasie toe te passen" vervangen door de woorden "Weigert de geraadpleegde arts a priori en op basis van zijn gewetensvrijheid euthanasie toe te passen."

VERANTWOORDING

Het is de bedoeling dat de termijn van zeven dagen alleen van toepassing zou zijn wanneer de arts uit principe, op basis van zijn gewetensvrijheid, euthanasie weigert uit te voeren.

N° 20 DE MMES FONCK ET VAN HOOF

(subsidaire à l'amendement n° 17, sous-amendement à l'amendement n° 8)

Art. 2

Remplacer l'alinéa 6 proposé par ce qui suit:

“La déclaration est valable pour une durée indéterminée, sauf lorsque la personne a fixé une durée limitée de validité de sa déclaration.”

JUSTIFICATION

Il faut respecter le libre choix de chaque personne.

Catherine FONCK (cdH)
Els VAN HOOF (CD&V)

Nr. 20 VAN DE DAMES FONCK EN VAN HOOF

(in bijkomende orde op amendement nr. 17, subamendement op amendement nr. 8)

Art. 2

Het voorgestelde zesde lid vervangen als volgt:

“De geldigheidsduur van de wilsverklaring is in principe onbeperkt, behalve wanneer de betrokkene heeft bepaald dat zijn wilsverklaring een beperkte geldigheidsduur heeft.”

VERANTWOORDING

De vrije keuze van eenieder moet in acht worden genomen.

N° 21 DE M. RIGOT ET CONSORTS

(sous-amendement à l'amendement n°9, en remplacement de l'amendement n°18)

Art. 3 (*nouveau*)

Remplacer le 2° par ce qui suit:

“2° l’alinéa 4, devenant l’alinéa 5, est remplacé par les deux alinéas suivants:

“Si le médecin consulté refuse, dans l’exercice de sa liberté de conscience, de pratiquer une euthanasie, il est tenu d’en informer en temps utile et au plus tard dans les sept jours le patient ou la personne de confiance éventuelle et en précisant les raisons et en renvoyant le patient ou la personne de confiance vers un autre médecin.

Dans le cas où le refus du médecin est justifié par une raison médicale, celle-ci est consignée dans le dossier médical du patient.”.

JUSTIFICATION

Voir l'amendement n° 18.

Hervé RIGOT (PS)
Daniel BACQUELAINE (MR)
Barbara CREEMERS (Ecolo-Groen)
Karin JIROFLÉE (sp.a)
Laurence HENNUY (Ecolo Groen)

Nr. 21 VAN DE HEER RIGOT c.s.

(subamendement op amendement nr. 9, ter vervanging van amendement nr. 18)

Art. 3 (*nieuw*)

Het bepaalde onder 2° vervangen als volgt:

“2° het vierde lid, dat het vijfde lid wordt, wordt vervangen door de twee volgende leden:

“Weigert de geraadpleegde arts op grond van zijn gewetensvrijheid euthanasie toe te passen, dan moet hij dit de patiënt of de eventuele vertrouwenspersoon tijdig en ten laatste binnen zeven dagen laten weten, waarbij hij de redenen van zijn weigering toelicht en de patiënt of de vertrouwenspersoon doorverwijst naar een andere arts.

Berust de weigering van de arts op een medische grond, dan wordt die in het medisch dossier van de patiënt opgetekend.”.

VERANTWOORDING

Zie amendement nr. 18.

N° 22 DE MMES VAN HOOF, VAN PEEL ET FONCK

(sous-amendement à l'amendement n° 9)

Art. 3 (*nouveau*)

Dans le 3°, compléter l'alinéa proposé par les mots “, qui examinera la requête d'euthanasie”.

Nr. 22 VAN DE DAMES VAN HOOF, VAN PEEL EN FONCK

(subamendement op amendement nr. 9)

Art. 3 (*nieuw*)

In de bepaling onder 3°, in het voorgestelde lid, na de woorden “aangewezen arts” de woorden “die het euthanasieverzoek zal bekijken” toevoegen.

Els VAN HOOF (CD&V)
Valerie VAN PEEL (N-VA)
Catherine FONCK (cdH)

N° 23 DE M. CREYELMAN ET MME SNEPPE

(sous-amendement à l'amendement n° 9)

Art. 3 (*nouveau*)

Supprimer le 1°.

JUSTIFICATION

Les hôpitaux et les autres établissements de soins fournissent des services selon leurs propres normes éthiques. Ces normes méritent, elle aussi, d'être respectées.

Nr. 23 VAN DE HEER CREYELMAN EN MEVROUW SNEPPE

(subamendement op amendement nr. 9)

Art. 3 (*nieuw*)

De bepaling onder 1° weglaten.

VERANTWOORDING

Ziekenhuizen en andere zorginstellingen doen aan dienstverlening volgens eigen ethische inzichten. Ook deze verdienen het om gerespecteerd te worden.

Steven CREYELMAN (VB)
Dominiek SNEPPE (VB)

N° 24 DE MME VAN HOOF

(sous-amendement à l'amendement n° 9, remplace l'amendement n° 22)

Art. 3 (*nouveau*)

Dans le 3°, compléter l'alinéa proposé par les mots “, à qui le patient pourra adresser une nouvelle requête d'euthanasie.”.

Nr. 24 VAN MEVROUW VAN HOOF

(subamendement op amendement nr. 9 en ter vervanging van amendement nr. 22)

Art. 3 (*nieuw*)

In de bepaling onder 3°, het voorgestelde lid aanvullen met de woorden “waar de patiënt terecht kan met een nieuw verzoek tot euthanasie.”.

Els VAN HOOF (CD&V)